

แบบฟอร์มโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ยุทธศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

1. ชื่อโครงการ การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อเสริมสร้างรายได้ที่ยั่งยืนให้กลุ่มอาชีพครัวเรือนยากจน
พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา

ลักษณะโครงการ โครงการต่อเนื่อง โครงการใหม่

2. วงเงินงบประมาณ : 800,000 บาท

3. ผู้รับผิดชอบโครงการ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตติกกร ศรีชัยชนะ

4. หน่วยงานหลัก : ศูนย์ศึกษาและพัฒนาโคราช

(ภายนอก) ได้แก่ 1) ศูนย์อำนวยการขจัดความยากจนและพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดนครราชสีมา (ศจพ.จ.นม.) 2) องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง 3) องค์การบริหารส่วนตำบลพระพุทธ และ 4) องค์การบริหารส่วนตำบลธงชัยเหนือ

3. โปรดระบุความเชื่อมโยงกับแผนในระดับต่าง ๆ

3.1 ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชโองบาย ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579)

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาท้องถิ่น

3.2 เป้าหมายการดำเนินงานโครงการร่วมกัน 9 ด้าน

โครงการบริบท เพื่อการขับเคลื่อนการดำเนินงานโครงการยุทธศาสตร์ราชภัฏเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

3.3 โครงการบริบทตามยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา (พ.ศ. 2562-2565)

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างโอกาสความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันทางสังคม

3.4 ยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันทางสังคม

3.5 แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ

เศรษฐกิจฐานราก

3.6 แผนปฏิรูปประเทศ

ด้านสังคม

3.7 กรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13

7.SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

6. หลักการและเหตุผล สภาพปัญหา/ความต้องการของพื้นที่หรือกลุ่มเป้าหมาย

ความยากจน (poverty) เป็นปัญหาของสังคมไทย ที่มีมาช้านานมากกว่า 40 ปี คนจนในที่นี่ หมายถึง คนที่มีรายได้ที่มีไม่เพียงพอต่อการยังชีพขั้นพื้นฐานในสังคม โดยในปัจจุบันความยากจนเป็นปัญหาสำคัญที่รัฐต้องให้ความสนใจในการแก้ไข ปัญหาให้กับประชาชนอย่างจริงจัง สืบเนื่องมาจากการขยายตัวของเศรษฐกิจ มีการกำหนดค่านิยมของสินค้าต่าง ๆ ที่มีการปลูกฝังแนวคิดทุนนิยมในเรื่องการบริโภคนิยม ส่งผลให้ประชาชนมีรายจ่ายสูงขึ้น ทำให้เกิดปัญหาในการดำรงชีวิตที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อรายจ่ายที่เกิดขึ้น ดังนั้นตั้งแต่ 2531 หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาคความยากจน ด้วยการพัฒนาโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการแก้ไขปัญหาคความยากจน (กข.คจ.) ของกรมพัฒนาชุมชน โครงการยกระดับคุณภาพชีวิตครัวเรือนยากจนเชิงบูรณาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินงานโดย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น ทำให้สถานการณ์ความยากจนของประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2531-2562 มีทิศทางที่ดีขึ้น โดยสัดส่วนคนยากจนมีแนวโน้มลดลงมาก จาก 65.17% เมื่อปี 2531 เหลือ 6.24% ในปี 2562 คิดเป็นจำนวน 4.3 ล้านคน หากพิจารณาเป็นระดับครัวเรือน ในปี 2562 มีครัวเรือนยากจนทั้งสิ้น 1.31 ล้านครัวเรือน หรือคิดเป็นสัดส่วน 5.04% ของครัวเรือนทั้งหมด ลดลงเมื่อเทียบกับ 1.85 ล้าน ครัวเรือน หรือ 7.64% ในปี 2561 (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2563)

ในปี 2564 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ได้รับงบประมาณจากหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ในการศึกษาวิจัยเรื่อง “การแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในจังหวัดนครราชสีมา” โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์และทวนสอบข้อมูลคนจน ครัวเรือนยากจน และสถานะคนจนทุกมิติ พร้อมจัดทำเป็นระบบข้อมูลคนจนขนาดใหญ่ของจังหวัดนครราชสีมา 2) เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการพัฒนาระบบและกลไกการส่งต่อความช่วยเหลือคนจนในจังหวัดนครราชสีมา 3) เพื่อพัฒนาโมเดลแก้จนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำต้นแบบในจังหวัดนครราชสีมา และ 4) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการแก้ไขปัญหาคความยากจนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำในจังหวัดนครราชสีมา

จากผลการวิจัยข้างต้น มีการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาคความยากจนในพื้นที่เป้าหมายทั้ง 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอจักราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติและอำเภอปักธงชัย จากการค้นหาและสอบถามข้อมูลครัวเรือนยากจน 5,008 ครัวเรือน จำนวนคนจน 22,132 คน พบว่า ความแตกต่างของทุนในแต่ละอำเภอ อาจเนื่องจาก อำเภอเมืองนครราชสีมาเป็นอำเภอหลักของจังหวัด มีลักษณะเป็นสังคมเมือง ซึ่งแตกต่างจาก อำเภอจักราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอปักธงชัย ซึ่งมีความหลากหลายของพื้นที่ เช่น ทุนกายภาพสภาพบ้านเรือน ถนน การคมนาคมในแถบชนบทหรือชานเมืองที่ครัวเรือนเป็นอยู่และเข้าถึงได้ต่างจากครัวเรือนในเขตชุมชนเมืองที่มีสภาพกายภาพที่ดี แต่ครัวเรือนยากจนอาจรับรู้และเข้าถึงได้น้อยกว่า หรือเข้าถึงได้ต่ำกว่าที่ตนเองคาดหวังเมื่อเทียบกับครัวเรือนในชนบท ทุนทรัพยากรธรรมชาติ บางตำบลในอำเภอคอนช้างมีความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำและดิน ทุนสังคมด้วยลักษณะความเป็นอยู่ของชุมชนชนบท จะมีการร่วมกลุ่มภายในชุมชนที่มากกว่าชุมชนเมือง

นอกจากนี้ในการดำเนินงานพัฒนาโมเดลแก้จนแบบเบ็ดเสร็จและแม่นยำต้นแบบในจังหวัดนครราชสีมา ได้มีการพัฒนาโมเดลแก้จน จังหวัดนครราชสีมาภายใต้ แนวคิด “การส่งเสริมการปลูกผักปลอดภัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครัวเรือนยากจน จังหวัดนครราชสีมา” ในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอจักราช อำเภอเฉลิมพระเกียรติ และอำเภอปักธงชัย โดยมีกลุ่มเป้าหมายเป็นครัวเรือนยากจนจำนวน 180 ครัวเรือน ให้เกิดการส่งเสริมรายได้และการลดรายจ่ายระดับครัวเรือนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งมีการดำเนินงานส่งเสริมให้ครัวเรือนยากจนให้มีการเพาะปลูกผักปลอดภัยเพื่อจำหน่ายปลีกภายในชุมชนใกล้เคียง หรือจัดจำหน่ายส่งศูนย์การค้า หรือโรงพยาบาลในพื้นที่ มีต้นแบบดำเนินการทางธุรกิจกลุ่มอาชีพปลูกผักปลอดภัยของชุมชนในพื้นที่ 3 อำเภอ และมีการพัฒนานวัตกรรมที่สำคัญ ได้แก่ “นวัตกรรมการจัดการแปลงรวม” ให้กับครัวเรือนยากจน ที่ไม่มีพื้นที่สำหรับการทำการเกษตรเป็นของตนเอง

ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และให้กลุ่มครัวเรือนยากจนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และเป็นการต่อยอดการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงมีการพัฒนา โครงการ “การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อเสริมสร้างรายได้ได้อย่างยั่งยืนให้กลุ่มอาชีพครัวเรือนยากจน พื้นที่จังหวัดนครราชสีมา” เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ 3 อำเภอ ได้รับความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนให้สามารถสร้างรายได้ภายในครัวเรือนได้อย่างยั่งยืน

7. วัตถุประสงค์และตัวชี้วัดความสำเร็จโครงการ OKR (Objectives & Key Results)

วัตถุประสงค์

7.1 เพื่อบูรณาการความร่วมมือภาคีเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาความยากจนและพัฒนาคุณภาพชีวิตครัวเรือนยากจนในพื้นที่อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอจักราช และอำเภอบึงขชัย จังหวัดนครราชสีมา

7.2 เพื่อพัฒนาทักษะและองค์ความรู้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพด้านการบริหารจัดการเชิงธุรกิจให้กับกลุ่มอาชีพ เช่น การจัดการเรื่องการผลิต การจัดการการตลาดและการบริหารจัดการกลุ่ม สำหรับกรรมการและภาคีเครือข่ายในพื้นที่ให้เกิดความเข้มแข็งของกลุ่มและกรรมการ

7.3 เพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพของครัวเรือนยากจน ให้มีการพึ่งพาตนเองและให้เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนตามกฎหมายได้

8. เป้าหมายโครงการ (Outputs)

8.1 เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน อย่างน้อยจำนวน 3 เครือข่าย

8.2 เกิดการพัฒนาองค์ความรู้สำหรับการบริหารจัดการกลุ่ม สำหรับจัดตั้งวิสาหกิจชุมชน ไม่น้อยกว่า 3 เรื่อง

8.3 เกิดการรวมกลุ่มอาชีพครัวเรือนยากจน/ครัวเรือนที่สนใจ อย่างน้อย จำนวน 3 กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่เป้าหมาย 3 อำเภอ

8.4 ครัวเรือนยากจนได้รับการแก้ไขปัญหาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น อย่างน้อย 150 ครัวเรือน

9. กลุ่มเป้าหมายโครงการ (Target group)

9.1 กลุ่มภาคีเครือข่าย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ ตัวแทนหน่วยงานภาคเอกชนและภาคประชาสังคม จำนวน 30 คน

9.2 ครัวเรือนยากจนในพื้นที่เป้าหมาย 3 อำเภอ จำนวน 180 ครัวเรือน

9.3 บุคลากรสายวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 15 คน

9.4 นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา จำนวน 30 คน

10. ระยะเวลาดำเนินการโครงการ

พฤศจิกายน 2564 - สิงหาคม 2565 (รวมระยะเวลา 10 เดือน)

11. สถานที่ดำเนินการโครงการ

อำเภอเฉลิมพระเกียรติ อำเภอจักราช และอำเภอบึงขชัย จังหวัดนครราชสีมา และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

12. ตัวชี้วัดเป้าหมายโครงการ (Outputs) และตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcomes)

ตัวชี้วัดเป้าหมาย (Outputs)

ผลผลิต (Output)	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
เกิดเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความยากจน	จำนวนเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาความยากจนในทุกระดับ	3 เครือข่าย
เกิดการพัฒนานองค์ความรู้สำหรับการบริหารจัดการกลุ่ม	จำนวนองค์ความรู้สำหรับการบริหารจัดการกลุ่ม	3 เรื่อง
เกิดการรวมกลุ่มอาชีพครัวเรือนยากจน/ครัวเรือนที่สนใจ ในพื้นที่เป้าหมาย 3 อำเภอ	จำนวนกลุ่มอาชีพครัวเรือนยากจน/ครัวเรือนที่สนใจ	3 กลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน
ครัวเรือนยากจนได้รับการแก้ไขปัญหาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	จำนวนครัวเรือนยากจนที่ได้รับการแก้ไขปัญหาให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น	150 ครัวเรือน

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcomes)

ผลลัพธ์(Outcomes)	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย
1) ทำให้ครัวเรือนยากจนในพื้นที่เป้าหมายได้รับความรู้ในด้านต่างๆ โดยเฉพาะการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้สามารถนำไปจัดตั้งกลุ่มอาชีพเพื่อการสร้างรายได้อย่างยั่งยืน และการสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มอาชีพ	ร้อยละของรายได้ที่เพิ่มขึ้นของครัวเรือนยากจน	อย่างน้อยร้อยละ 10
2) เกิดเครือข่ายเชื่อมโยงการช่วยเหลือ/แก้ไขปัญหาความยากจนในจังหวัดนครราชสีมา	สัดส่วนความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในการพัฒนางานเชิงพื้นที่ จังหวัดนครราชสีมา	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20
3) เกิดการบูรณาการทรัพยากรเพื่อช่วยเหลือ/แก้ไขปัญหาความยากจนใน จังหวัดนครราชสีมา	สัดส่วนทรัพยากรที่มีการช่วยเหลือครัวเรือนยากจนที่มีการบูรณาการงานร่วมกัน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 15

13. กิจกรรม - วิธีดำเนินการ (Activity)

(และกรณาระบุลักษณะของกิจกรรม : ต้นทาง - กลางทาง - ปลายทาง)

ลักษณะกิจกรรม	กิจกรรม	วิธีการดำเนินงาน
กิจกรรมต้นทาง	ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อมเชิงพื้นที่/ของภาคี หาแนวทางการพัฒนาร่วมกัน	
	1. การประชุมเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการ	การจัดประชุมเพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานโครงการก่อนเริ่มดำเนินงาน
	3. การวางแผนการดำเนินงานร่วมกับระหว่างภาคี เครือข่ายในพื้นที่ 3 อำเภอเป้าหมายเพื่อพัฒนาแผนการดำเนินงานร่วมกัน	การดำเนินงานประชุมเพื่อวางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างคณะกรรมการดำเนินงานและภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาแผนการดำเนินงานที่เป็นรูปธรรม
กิจกรรมกลางทาง	ขั้นที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อเสริมสร้างรายได้อย่างยั่งยืนให้กลุ่มอาชีพครัวเรือนยากจน ตามแผนที่กำหนด	
	1. การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพของครัวเรือนยากจนในการรวมกลุ่ม	การดำเนินงานเสริมสร้างทักษะ/องค์ความรู้ให้กับหน่วยงานเครือข่ายและครัวเรือนยากจนในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
	2. การก่อตั้งกลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชน	การดำเนินงานเพื่อจัดตั้งกลุ่มอาชีพ/วิสาหกิจชุมชนอย่างเป็นทางการ
กิจกรรมปลายทาง	ขั้นที่ 3 การติดตาม การตรวจสอบ และการรายงานผลโครงการฯ	
	1. การติดตามความก้าวหน้าเพื่อการปรับปรุงการดำเนินงาน	การดำเนินงานติดตามความก้าวหน้าในการดำเนินงานโดยการประชุมติดตามผลในพื้นที่
	2. การรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ	การจัดกิจกรรมการนำเสนอผลการดำเนินงานต่อที่สาธารณะ

16. รายละเอียดงบประมาณ

หมวดงบประมาณ	งบประมาณ (บาท)
กิจกรรมที่ 1 อบรมเชิงปฏิบัติการ การวางแผนการดำเนินงานและการวิเคราะห์ความต้องการเพื่อนำไปใช้ประโยชน์	80,000 บาท
ค่าตอบแทน	
- ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน 2 คนx6ชม.x600บาทx2 วันx3 พื้นที่	43,200 บาท
ค่าใช้จ่าย	
- ค่าอาหารกลางวัน จำนวน 25 คน x 150 บาท x2 มื้อx3 พื้นที่	22,500 บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน 25 คน x 25บาท x4 มื้อx3 พื้นที่	7,500 บาท
ค่าวัสดุ	
- ค่าวัสดุประกอบการอบรม	6,800 บาท
กิจกรรมที่ 2 อบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการกลุ่มเพื่อเสริมสร้างรายได้อย่างยั่งยืนให้กลุ่มอาชีพครัวเรือนยากจน ตามแผนที่กำหนด	500,000 บาท
ค่าตอบแทน	
- ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน 5 คนx6ชม.x600บาทx5วันx3 พื้นที่	270,000 บาท
ค่าใช้จ่าย	
- ค่าอาหารกลางวัน จำนวน 60 คน x 150 บาท x5 มื้อx3 พื้นที่	135,000 บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน 60 คน x 25บาท x10 มื้อx3 พื้นที่	45,000 บาท
ค่าวัสดุ	
- ค่าวัสดุประกอบการอบรม	50,000 บาท
กิจกรรมที่ 3 การติดตามตรวจสอบ ถอดองค์ความรู้ และการรายงานผลโครงการ	220,000 บาท
ค่าตอบแทน	
- ค่าตอบแทนวิทยากรจำนวน 5 คนx6ชม.x600บาทx2 วันx3 พื้นที่	108,000 บาท
ค่าใช้จ่าย	
- ค่าอาหารกลางวัน จำนวน 60 คน x 150 บาท x2 มื้อx3 พื้นที่	54,000 บาท
- ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน 60 คน x 25บาท x4 มื้อx3 พื้นที่	18,000 บาท
- ค่าจ้างเหมาออกแบบเครื่องมือ ลงพื้นที่จัดเก็บและบันทึกข้อมูล	20,000 บาท
ค่าวัสดุ	
- ค่าวัสดุประกอบการอบรม	20,000 บาท
รวม	800,000 บาท

17. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Impact)

- 1) ทำให้ครัวเรือนยากจนในจังหวัดนครราชสีมา อย่างน้อย 180 ครัวเรือนหรือ 200 คนเกิดการเรียนรู้และพัฒนา ศักยภาพเพื่อแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 2) ประเทศไทยสามารถลดปัญหาความยากจน ความเหลื่อมล้ำของคนในสังคม และมีความสามารถในการ แข่งขันมากขึ้น
- 3) เกิดการประหยัดในเชิงงบประมาณ/ทรัพยากร เนื่องจากการบูรณาการทรัพยากรร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

.....ผู้เสนอโครงการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตติกกร ศรีชัยชนะ)

.....ผู้เห็นชอบโครงการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัคตตรีย รัชสวัสดิ์)

.....ผู้อนุมัติโครงการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อดิศร เนาวนนท์)